

■ WPROWADZENIE

Przedstawiony czytelnikowi kolejny numer pisma jest poświęcony problematyce lokalności. Zbiorcze hasło numeru to „Polityka lokalna: doświadczenia i perspektywy”. Zebrane w nim studia mają charakter przekrojowy, od zagadnień ustrojowych dotyczących samorządu jako takiego, po empiryczne studia terenowe, które dla tej dziedziny stanowią jej rys charakterystyczny. Są prace odwołujące się do ponad 50-letniej tradycji badań lokalnych oraz teksty podejmujące takie aktualne kwestie, jak nowa samorządowa ordynacja wyborcza.

Artykuł Jacka Raciborskiego „Demokracja lokalna a reguły wyborów” jest poświęcony tej tematyce. Ma ona wymiar aktualny, jakim są jej antycypowane skutki dla mechanizmu rekrutacji głównych aktorów władzy lokalnej i relacji między nimi. Jednocześnie ze zmianami w ordynacji są także zaproponowane zmiany w pozycji opozycji, czy wprowadzenie obowiązkowego budżetu partycypacyjnego w największych miastach. Są w nim rzeczy wynikające z aktualnych relacji władzy, jak i możliwości wzrostu demokratyzacji.

Artykuł Jerzego Bartkowskiego „Relacje międzyszczeblowe a komunalizacja państwa i opozycja samorządowa” podejmuje kwestię kluczowych dla samorządu relacji pionowych w samorządzie terytorialnym. Ma ona wymiar aktualny i wymiar ustrojowy. Dotyczy zarówno ważnej kwestii wewnątrz systemu podziału środków, jak roli samorządu i centrum w systemie rządzenia, rozumianego jako struktury zadaniowej. Obecna sytuacja ukazała także złożony problem znaczenia relacji pionowych i praktyki zasady pomocniczości, jak i miejsca opozycji w systemie władzy. Zagadnienia te należy rozpatrywać z perspektywy *governance* nowoczesnego, złożonego i spluralizowanego państwa. Dopełnieniem są dwa teksty ważne nie tylko ze względu na temat, ale i na samych autorów, którzy będąc czynnymi samorządowcami, jednocześnie naukowo pracują w tej dziedzinie (Aneta Kowalewska – „Szanse i bariery rozwoju samorządu terytorialnego w Polsce”, Michał Iwanowski – „O pojęciu

suwerena, czyli systemowy problem samorządności w Polsce”). Samorząd terytorialny stanowi tę rzadką dziedzinę socjologii politycznej, w której teoria i praktyka, zagadnienia ustrojowej roli i codzienność jej realizacji są ściśle ze sobą związane. Problematyka politycznej kultury lokalnej i relacji pionowych jest naświetlona od tej ważnej strony, tworząc pomost między teorią a praktyką władzy lokalnej.

Artykuł Sławomira Bartnickiego „Wybrane fiskalne instrumenty walki o głosy w wyborach bezpośrednich gminnego organu wykonawczego i uwarunkowania ich stosowania” z kolei przynosi ciekawą próbę weryfikacji teorii władz lokalnych na materiale polskim. Badacze aktywności władz różnych szczebli zwrócili uwagę na cykliczność ich działania, związaną z horyzontem wyborczym. Teoria cyklu politycznego rozwinęła dość zawansowane metody opisu i weryfikacji tego zjawiska, które stanowią ważny element instrumentarium badaczy lokalności.

Artykuł Jerzego Wiatra przypomina natomiast tradycje badania z dziedziny lokalności. Zakład Socjologii Polityki IS UW, organizacyjna baza tego czasopisma, prowadził przez wiele lat pionierskie i unikalne badania nad władzą lokalną w bloku wschodnim.

W numerze o władzy lokalnej nie mogło zabraknąć studiów lokalnych. Jedno z nich dotyczy problematyki funkcjonowania systemu szkół w jednej z gmin. Wnosi ono ciekawą perspektywę badawczą „państwa codziennego”, dla której ta tematyka jest wdzięcznym polem (Zofia Włodarczyk, Katarzyna Murawska, „Sołtysi w lokalnej polityce: *case study* gminy miejsko-wiejskiej”). Drugie studium dotyczy opisu systemu politycznego w jednej z dzielnic Warszawy. Rozwija się ona dynamicznie ostatnich latach, co stanowi istotą determinantę lokalnego zróżnicowania partycypacji politycznej (Adrianna Drozdowska, Justyna Kościńska, Mikołaj Przepiórkowski, Kamil Trepka – „Infrastrukturalny charakter partycypacji – zróżnicowanie poziomu miejskiej partycypacji na przykładzie warszawskiej Białołęki”). Numer dopełniają recenzje, zwracające uwagę na ważne pozycje literaturowe z kraju i zagranicy, dotyczące tematyki socjologii polityki.

Jerzy Bartkowski